

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานกิจกรรมนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนานักศึกษาและเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง จากการศึกษางานกิจกรรมนักศึกษาในครั้งนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับงานจัดกิจกรรมดนตรีไทยซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษาเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางและมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา นักการศึกษาหลายๆ ท่านได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้แตกต่างกันไป เป็นต้นว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติภายใต้การแนะนำอย่างถูกวิธี อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสถาบันและกิจกรรมต้องไม่มีเรื่องของคนเข้ามาเกี่ยวข้อง (Herbert, 1965) กิจกรรมหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือการเรียนในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือกิจกรรมร่วมหลักสูตร (จุฑารัตน์ จันทระเปารยะ, 2527) กิจกรรมนักศึกษาเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องศึกษาตามหลักสูตรโดยไม่ได้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา เป็นงานที่สถาบันจัดให้แก่นักศึกษาหรือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกันขึ้นเอง (วัลลภา เทนหส์ติน ณ อุษยา, 2528) กิจกรรมหมายถึง แผนกิจกรรมและการดำเนินงาน ซึ่งนักศึกษาหรือสถาบันจัดขึ้นเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความสามารถ ทักษะแต่ไม่มีการให้หน่วยกิจ โดยอยู่ในความควบคุมแนะนำของสถานศึกษา การจัดกิจกรรมต้องอยู่บนรากฐานหรือแนวทางที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่วางไว้

กิจกรรมนักศึกษาจึงหมายถึงความถึง การงานทั้งหลายที่สถาบันจัดให้นักศึกษา หรือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดขึ้นเองตามความสนใจและความสมัครใจเป็นงานที่จัดทำขึ้นใน และนอกชั้นเรียน โดยไม่มีผลต่อระบบคะแนนที่เป็นส่วนทางการศึกษางานที่จัดไว้จะได้รับ การสนับสนุนและส่งเสริมจากอาจารย์และผู้บริหารรวมถึงการควบคุมดูแลให้งานนั้นๆ อยู่ในขอบเขตและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักศึกษา

ความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา

การศึกษาเป็นงานระบบหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมให้มนุษย์มีพัฒนาการที่เจริญก้าวหน้าขึ้น ทำให้เราเข้าใจสิ่งแวดล้อมสามารถเอาชนะและควบคุมธรรมชาติได้ การศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทต่อสังคมมนุษย์ให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่อย่างปกติสุขตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย

การจัดระบบทางการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับก่อนประถมจนถึงระดับอุดมศึกษา ในระดับอุดมศึกษานั้นจัดเป็นระดับที่มีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษา มีสถาบันหลายแห่งที่เข้ามา รับผิดชอบในการผลิตบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อออกไปพัฒนาประเทศ โดยแต่ละสถาบันได้มุ่งเน้น ให้บุคคลมีความสมบูรณ์พร้อมด้วยสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม สามารถปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด และรู้จัก แก้ไขปัญหาอย่างลุ่มลึก ผล ดังนั้นการจัดการศึกษาตามระบบการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่อง ที่ยากต่อการพัฒนานักศึกษาให้ครอบคลุมสมบูรณ์พร้อม แต่ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเสริมการพัฒนานักศึกษา ที่สำคัญนอกเหนือจากระบบการเรียนการสอนคือ กิจกรรมนักศึกษาดังที่นักการศึกษาให้ความสำคัญไว้ดังนี้ กิจกรรมนักศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษา ทักษะคิด การตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ตนเอง สามารถดำรงตนเองเป็นที่ ยอมรับนับถือรักใคร่ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างได้ผลสำเร็จ (วัลลภา เทนหัสติน ณ อรุณยา, 2528) การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์นั้นเป็นขบวนการที่มีปัจจัยหลายด้าน ประกอบกัน เช่น ปัจจัยด้านวิชาการด้านบริหาร ด้านสภาพแวดล้อมต่อสังคม กลุ่มเพื่อน และด้านกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกอบที่สำคัญ (สำเนา ขจรศิลป์, 2525) การจัดกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้นักศึกษามีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใฝ่หา

ความรู้และเป็นบัณฑิตที่ดี (วชิรญา บัวศรี, 2527) กรมการฝึกหัดครูได้ให้ความสำคัญ
สำคัญต่อกิจกรรมนักศึกษา โดยให้กำหนดนโยบายการจัดกิจกรรมลงในแผนการศึกษาระยะ
ที่ ๕ (พ.ศ. 2530-2534) เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองและส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรม
การที่พัฒนาสภาพพัฒนาสภาพแวดล้อม พัฒนาการอยู่ร่วมกันในระบบประชาธิปไตย
(กรมการฝึกหัดครู, 2529)

นโยบายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา

การจัดกิจกรรมนักศึกษาของแต่ละสถาบันเพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุด
จำเป็นที่จะต้องกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยเฉพาะรัฐบาลทุกสมัยได้
ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนของชาติและเพื่อให้การพัฒนาเยาวชนของรัฐบาล และ
เอกชนเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย สอดคล้องกันรัฐจึงกำหนดนโยบายเยาวชนแห่งชาติได้ดังนี้

1. ปลุกฝังให้เยาวชนตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของประเทศยึดมั่นในการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและมีความสำนึก นิยมภาคภูมิใจ
ในความเป็นไทยร่วมกัน ตลอดจนรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ
2. เร่งเร้าความปรารถนาอันบริสุทธิ์ของเยาวชน ในอันที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบ
ในการพัฒนาสังคมให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
และลดความขัดแย้งในกลุ่มเยาวชน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสมานฉันท์
เคารพในความคิดเห็นและไม่ละเมิดในเกียรติศักดิ์และศักดิ์ของผู้อื่น แก้ไขปัญหาด้วยสติปัญญา
อย่างสันติ โดยยึดสายกลางและประสานประโยชน์
3. ส่งเสริมสุขภาพพลานามัยทั้งทางกาย จิตใจและปัญญา เพื่อให้พร้อมที่จะพัฒนา
ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมและคุณธรรมของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ
4. ปลุกฝังให้เยาวชนมีบุคลิกภาพดี มีจิตใจเข้มแข็ง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
รักเหตุผลยึดมั่นในระเบียบวินัยและความสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา อดทน เสียสละ เกื้อกูลซึ่งกัน
รู้จักการทำงานร่วมกันขยันหมั่นเพียร ประหยัด สำนึกในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ
สังคม มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

5. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวันของเยาวชนให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนาที่นับถือ มีความสุจริต ยุติธรรมและประพฤติด้านความควรแก่วัย เพื่อเป็นรากฐานแห่งความร่มเย็นเป็นสุขในสังคม

6. กระตุ้นให้เยาวชนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้เสมอ ส่งเสริมการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน รู้จักใช้และสงวนทรัพย์สินากรธรรมชาติ รู้จักจัดระบบเศรษฐกิจของตนเองและประกอบสัมมาชีพตามสภาพท้องถิ่น

7. สนับสนุนให้เยาวชนรู้จักคุ้มครองป้องกันตนเองจากอบายมุขและสิ่งแวดลอมที่ไม่เหมาะสมต่อชีวิตและเป็นภัยต่อสังคม เสริมสร้างบรรยากาศสิ่งแวดลอมและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอันเหมาะสม เป็นการลดปัญหาความตึงเครียดทางจิตใจ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาเยาวชนด้านต่างๆ

8. ให้การส่งเสริม บำบัดรักษาและคุ้มครองแก่เยาวชนที่ทุนพลาน ไร้หรือเสมือนไร้ความสามารถ พิกการ กำนร่า อนาถา ไร้ที่พึ่ง และติดยาเสพติด ให้สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองให้ได้และเป็นพลเมืองดี ในการอบรม ลงเคราะห์และเกื้อกูลในสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตแก่เยาวชนที่ขาดแคลน คุ้มครองการให้แรงงานเด็กและเยาวชนสตรีให้เกิดผลอย่างจริงจัง

9. ส่งเสริมมิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างเยาวชนในประเทศ และต่างประเทศตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อความมั่นคง

ในสถาบันอุดมศึกษา โบลแลนด์ (Boland, 1970) ได้ เสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดขอบเขตในการใช้อาคารสถานที่ของสถาบัน รวมทั้งอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่างๆ ให้ชัดเจน

2. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดขอบเขตการตีตประกาศ แผ่นปลิวทั้งหลาย ให้ชัดเจน

3. การจัดกิจกรรมแต่ละประเภทควรจะให้แสดงถึงระเบียบวิธีการของกิจกรรม และแหล่งสนับสนุนทางการเงินของกิจกรรมนั้นๆ

4. กิจกรรมทุกประเภทที่จัดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องได้รับการอนุญาตจากสถาบันเสียก่อน ทั้งนี้สถาบันจะต้องมีλώνเข้าไปควบคุมดูแล

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้กล่าวถึงนโยบายการจัดกิจกรรมนักศึกษาดังนี้

1. กิจกรรมนักศึกษาช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถพัฒนาการเรียน สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
2. กิจกรรมนักศึกษาช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักศึกษาจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจโดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความแตกต่างด้านการเมือง
3. กิจกรรมนักศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกับกลุ่ม สามารถเสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างนักศึกษารู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีระบบ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
4. สถาบันจะต้องอำนวยความสะดวกในด้านการจัดดำเนินการกิจกรรมนักศึกษา โดยจัดสถานที่ อุปกรณ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับและชื่นชมของบุคคลทั่วไป
5. กิจกรรมนักศึกษาสามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย
6. กิจกรรมนักศึกษาสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความประพฤติดีงามเป็นบุคคลที่มีประโยชน์เป็นที่ต้องการของสังคม
7. กิจกรรมนักศึกษาช่วยให้นักศึกษามีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอน และเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาเล่าเรียนได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528)

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา

การจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาโดยทั่วไปจะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญสองประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพ และการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มีความเหมาะสม
2. เพื่อจะเสริมรู่ลึกรับผิดชอบของนักศึกษาและเตรียมนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่มี

คุณภาพในอนาคต (Prakash, 1969)

ส่วนในรายละเอียดนั้น วุฒิสภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความรักความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อทำให้นักศึกษามีความสนใจกว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้ นักศึกษามีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้นักศึกษาสามารถปกครองตนเองได้
6. เพื่อฝึกความคิดและตัดสินใจของนักศึกษา
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา
8. เพื่อให้นักศึกษามีความรักศิลปวัฒนธรรมไทย
9. เพื่อให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
10. เพื่อให้นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อให้นักศึกษารู้จักเสียสละทำงานให้ส่วนรวม
13. เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อให้นักศึกษามีความสามัคคี
15. เพื่อให้มีการพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน

วิทยาลัยครูก็ได้เขียนจุดมุ่งหมายเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้
ในระเบียบว่าด้วยสโมสรมนักศึกษาเป็นลักษณะเดียวกัน เช่น วิทยาลัยครูมหาสารคามได้ระบุ
วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ไว้ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นักศึกษา
3. เพื่อปลูกฝังและดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมอันดีงาม

ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

4. เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา
5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เสียสละบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามัคคีและมีความรับผิดชอบในการทำงานเป็น
หมู่คณะรู้จักสิทธิของตนและรู้จักแสดงออกตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย รวมทั้งให้รู้จักเป็นผู้นำ
และผู้ตามที่ดี (วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2522)

กล่าวโดยสรุปการจัดกิจกรรมนักศึกษามุ่งที่จะให้นักศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนา
ให้เกิดประสบการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวางเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีความสามารถ
รอบรู้ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านการทำงานด้านความสามารถในการดำรง
ชีวิตอยู่อย่างปกติสุข มีความสัมพันธ์ทางสังคมในทุกระดับชั้น มีบุคลิกภาพเป็นที่ชื่นชอบแก่
ผู้พบเห็น และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมไทย

ประเภทและลักษณะของกิจกรรมนักศึกษา

ในการกำหนดประเภท และลักษณะการจัดกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละสถาบันจะ
ดำเนินการมากน้อยแตกต่างกันไป โดยในแต่ละสถาบันจะยึดนโยบายของรัฐเป็นสำคัญ
ประกอบด้วยลักษณะและการจัดกิจกรรมนั้นๆ ควรเป็นไปตามความต้องการและเกิดประโยชน์
ต่อการพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ การจัดประเภทและลักษณะกิจกรรมนักศึกษา ได้มีนักการศึกษา
หลายท่านได้แยกกิจกรรมที่จะส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาไว้แตกต่างกันออกไป เช่น

พราคาช (Prakash 1969) ได้แยกประเภทและลักษณะกิจกรรมโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์เป็นดังนี้

1. กิจกรรมทางด้านส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร เช่น ปาฐกถา อภิปราย โต้วาที เป็นต้น
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น การแสดงละคร เป็นต้น
3. กิจกรรมทางด้านสังคมต่างๆ เช่น กิจกรรมประเภทงานรื่นเริง เดินร่ำทัศนาวจร เป็นต้น
4. กิจกรรมกีฬาและดนตรี
5. กิจกรรมชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย เป็นต้น
6. กิจกรรมด้านสังคมสังเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือชุมชน การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก และประสพภัยต่างๆ
7. โครงการระหว่างมหาวิทยาลัย
8. โครงการช่วยเหลือพิเศษต่างๆ

สำหรับ วัลลภา เทนหัตถิน ณ ออยุธยา (2528) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษา เป็นดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง ได้แก่ องค์การบริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สโมสรนิสิตนักศึกษา สถานิสนักศึกษา กิจกรรมเหล่านี้ฝึกให้นิสิตนักศึกษารู้จักทำงานร่วมกัน ฝึกตัดสินใจ และรับผิดชอบงานต่างๆ โดยฝึกวิธีการตามระบอบประชาธิปไตย
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมชมรมต่างๆ ชมรมวิทยาศาสตร์ ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมภาษาไทย ชมรมโต้วาที ชมรมรัฐศาสตร์ ชมรมเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ ชมรมวิชาการเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาที่นิสิตนักศึกษาสังกัดอยู่
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบประเพณีในการอยู่ร่วมกันในสังคม การเข้าสมาคม เช่น ชมรมสุภาพสตรี ชมรมสุภาพบุรุษ ชมรมพัฒนาบุคลิกภาพ ปัจจุบันกิจกรรมนิสิตนักศึกษาประเภทนี้ไม่ค่อยจะมี

4. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพและความพร้อมพร้อมกันได้แก่ ชมรมกีฬาต่างๆ เช่น ชมรมรักบี้ ชมรมบาสเกตบอล ชมรมฟุตบอลฯลฯ

5. กิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งฝึกหัดให้นิสิตนักศึกษา มีความตระหนักในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมหรือประเทศ เช่น ชมรมบริจาคโลหิต ค่ายอาสาพัฒนา ชมรมนิทกัษธรรมชาติ ชมรมผู้บริโภคร

6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษา ให้มีความประพฤติและจรรยาวัตรตรงตามเป็นที่ประสงค์แก่สังคม ได้แก่ ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมสมาธิ

7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ให้ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สนับสนุนให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ชมรมดนตรี ชมรมนาฏศิลป์ ชมรมวรรณศิลป์ ชมรมศิลปะ ชมรมชาวเหนือ ชมรมทักษิณ ชมรมเอกลักษณ์ไทย

9. กิจกรรมพัฒนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนิสิตนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต เช่น ชมรมนักธุรกิจ ชมรมครุวิชาศาสตร์ ชมรมนักประชาสัมพันธ์

10. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเกิดความสนใจทางการเมือง เพื่อการเข้าไปสู่พรรคการเมืองในอนาคต มหาวิทยาลัยในต่างประเทศอาจมีชมรมทางการเมืองของแต่ละพรรคอยู่ในมหาวิทยาลัยด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองตั้งแต่เยาว์ และเมื่อโตขึ้นจะได้มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น

อิตารัตน์ บุญชู (2530) ได้สรุปประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาอาจแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ 6 ประเภทดังนี้ คือ

1. กิจกรรมด้านการปกครองตนเอง ได้แก่ สโมสรนิสิตนักศึกษา องค์การนิสิตนักศึกษาสภานิสิตนักศึกษา มีจุดมุ่งหมาย คือ

1.1 ให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกการเป็นผู้นำ ฝึกการทำงานร่วมกันและใช้ความรู้ที่เรียนมาให้เกิดประโยชน์

1.2 นายกลโมสร คือ นายองค์การนิสิตนักศึกษา จะเป็นตัวแทนในการวางนโยบาย การตัดสินใจในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของเพื่อนนิสิตนักศึกษา

2. กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการให้แก่นิสิตนักศึกษา เช่น กิจกรรมตามวิชาการที่ตนเรียนในรูปแบบของชมรมต่างๆ

3. กิจกรรมกีฬา มุ่งพัฒนาการนิสิตนักศึกษาในด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนทักษะในการกีฬา การฝึกซ้อม

4. กิจกรรมอาสาพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และการออกค่ายอาสาพัฒนาของนิสิตนักศึกษารวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาปัญหาสังคมและแหล่งเสื่อมโทรม

5. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่นิสิตนักศึกษาด้านวัฒนธรรม ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมด้วยการปฏิบัติจริง และการทำนุบำรุงส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย

6. กิจกรรมด้านการเมือง เป็นกิจกรรมที่สอนนิสิตนักศึกษาถึงเหตุการณ์เรื่องราวของโลกสังคมกิจกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากนิสิตมีสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดแบ่งกิจกรรมนักศึกษาออกเป็น 4 ประเภท คือ

(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524)

1. กีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสให้การเรียนรู้ในด้านกีฬาเพื่อสุขภาพอนามัย การปลูกฝังการมีน้ำใจนักกีฬา และสร้างสรรค์ให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

2. ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนรู้มีการเผยแพร่ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย และส่งเสริมกิจกรรมศิลปอื่นๆ ที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและประเพณีไทย

3. บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม มีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อสังคมส่วนรวม โดยการเรียนรู้โดยประสบการณ์และใช้ความรู้ในทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

4. ส่งเสริมวิชาชีพและความสามารถพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ทักษะ ความสามารถพิเศษของนิสิตนักศึกษา

ส่วนการจัดแบ่งประเภทกิจกรรมนักศึกษาของสภาการฝึกหัดครูนั้น แบ่งไว้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. กิจกรรมด้านวิชาการ ส่วนมากมักจะแบ่งเป็นชมรมต่างๆ เช่น ชมรมภาษาไทย ชมรมภาษาอังกฤษ ชมรมคณิตศาสตร์ ชมรมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
2. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ หรือฝ่ายพัฒนาสังคม แบ่งออกเป็นชมรมต่างๆ เช่น ชมรมอาสาพัฒนา ชมรมลูกเสือ และผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ ชมรมต่อต้านยาเสพติด ชมรมส่งเสริมผู้พิการ ฯลฯ
3. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น ชมรมดนตรีไทย ชมรมนาฏศิลป์ ชมรมศิลปะพื้นเมือง ชมรมพุทธศาสตร์ ชมรมศิลปะ และชมรมนักประดิษฐ์ ฯลฯ
4. กิจกรรมด้านกีฬา แบ่งออกเป็น ชมรมฟุตบอล ชมรมบาสเกตบอล ชมรมวอลเลย์บอล ชมรมตระกร้อ ฯลฯ (กรมการฝึกหัดครู, สภาการฝึกหัดครู, 2521)

ในการจัดดำเนินกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีและดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงควรใช้ยึดหลักเกณฑ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

1. จะต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญ และความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับครู
5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. จะต้องมิใช่โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมที่เป็นสถานศึกษา

7. นักเรียน นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจอย่างน้อย 1 กิจกรรม ตลอดเวลาที่นักศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น
8. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู อาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ
9. บุคคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการจัดกิจกรรม จะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
10. การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใดๆ หรือไม่ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้นๆ
11. ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการรับจ่ายเงินหรือนัดของอื่นๆ ให้เป็นการประหยัด และเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ
12. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษานิยามเห็นว่ากิจกรรมใดๆ ไม่เหมาะสมมีการกระทบหรืออำนาจนำมาซึ่งภัยอันตรายความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้นๆ เสีย

กิจกรรมด้านดนตรีไทย

กิจกรรมด้านดนตรีไทยได้มีมาช้านาน เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากความสนใจและความพึงพอใจ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกฝ่าย ที่ผ่านมากการจัดกิจกรรมไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน นักแต่มีบทบาทต่อสังคมในหลายๆ ด้านทั้งในด้านความบันเทิง การเป็นส่วนประกอบสำคัญในงานประเพณี งานด้านศาสนา และ ความเชื่อ แม้แต่ในปัจจุบันกิจกรรมดนตรีไทยก็ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านต่างๆ เหล่านี้ยังจะเห็นได้จากงานกิจกรรมทางศาสนางานประเพณีต่างๆ เช่น งานอุปสมบท ขึ้นบ้านใหม่ งานมงคลสมรส ยังมีดนตรีไทยเข้าไปเกี่ยวข้องในการจัดดำเนินกิจกรรมจากที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ว่าแล้วกิจกรรมดนตรีไทยจะเป็นส่วนประกอบของกิจกรรมหลัก เมื่อดนตรีไทยเข้าสู่ระบบการศึกษาหลักการจัดดำเนินกิจกรรมดนตรีไทย จึงมีองค์ประกอบปัจจัยและเงื่อนไขหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจกรรมด้านดนตรีไทยเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับระบบการศึกษาและสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้นอกจากจะเห็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยแล้ว ยังเห็นการตอบสนองความต้องการของคนไทยและสังคมไทยที่จะใช้ประโยชน์จากดนตรีไทยในรูปแบบต่างๆ ตามความพึงพอใจ

ความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีไทย

ดนตรีไทยเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมไทย ดนตรีไทยยังเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ นอกจากจะเป็นเอกลักษณ์ของชาติแล้ว ยังแสดงถึงความรุ่งเรืองของชาติด้วย ดังที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2516) ได้กล่าวว่า "ดนตรีไทย เป็นงานศิลปะที่แสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยสาขาหนึ่งมาแต่โบราณ ชาติไทยที่มีวัฒนธรรมรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีตกาล ดังจะเห็นได้จากงานศิลปะด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งดนตรีไทยและเครื่องดนตรีไทย ดนตรีไทยเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม คุณธรรม เจตคติ ตลอดจนอารมณ์ของคนไทย" ดนตรีไทยจึงมีความแนบแน่นและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่มีความสูง เป็นเครื่องหมายแสดงถึง ความเจริญของชนในชาติ ในสังคม และเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นเอกลักษณ์ที่สมบูรณ์ พระยาอนุมานราชธน ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า "เป็นสิ่งที่มนุษย์ในล้วนร่วมสร้างมันขึ้นมาโดยการเรียนรู้จากกัน และสืบทอดต่อเป็นเจริญก้าวหน้าหรืออาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนประกอบด้วยความรู้ ความเชื่อศิลปะ ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณี และความสามารถอื่น ๆ เพราะมนุษย์มีภาษา มีสถาบันต่าง ๆ มีการถ่ายทอดสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัย พร้อมทั้งได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกันตลอดมา เพื่อให้เหมาะกับยุคสมัย" (พระยาอนุมานราชธน, 2519)

ดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ทั้งในด้านการจัดแบ่งสาขาทางวัฒนธรรมขององค์การยูเนสโก และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในด้านคุณค่าของดนตรีไทยเอง จากการประชุมเรื่องนโยบายทางวัฒนธรรมซึ่งองค์การยูเนสโกได้จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2513 โดยมีรองศาสตราจารย์ ลาโรซ บัวศรี เป็นตัวแทนไปร่วมประชุมระหว่างประเทศได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 สาขา คือ สาขามนุษย์ศาสตร์ สาขาศิลปกรรม สาขาการช่างฝีมือ สาขาคหกรรม และสาขากีฬา และนั่นทนาการจาก 5 สาขานี้ในส่วนของดนตรีไทยจัดอยู่ในสาขาศิลปกรรม ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง วรรณคดี การละคร นาฏศิลป์ วิจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ปฏิมากรม.วิทย์ โททัศน์ ในส่วนที่เป็น

วัฒนธรรมด้านคุณค่านั้นจัดได้ว่าดนตรีไทยเป็นมรดกที่สำคัญ และเป็นที่ยอมรับของทุก ๆ คน ในสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทุกยุคทุกสมัยได้มีการสั่งสม คัดเลือก ถ่ายทอด และพัฒนา ดนตรีไทยให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคหนึ่งสู่คนอีกยุคหนึ่ง การดำรงอยู่ของดนตรีไทยในปัจจุบัน จึงเป็นเครื่องบ่งบอกได้ว่าดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของ คนไทยและวัฒนธรรมไทย

ปัจจุบันประเทศไทยเราได้เร่งรัดพัฒนาประเทศสู่ระบบทุนนิยม สู่ความเป็นประเทศ อุตสาหกรรมสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับไว ดนตรีไทยก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ดังที่เคลหลหลายฝ่ายได้ให้ทัศนะไว้ เช่น นายสุบิน ปิ่นขยัน (2530) กล่าวว่า ดนตรีไทย เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติไทย และเป็นหน้าที่ของเราทุกคนที่จะต้องช่วยกัน รักษาไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษที่ได้พยายามสร้างสมและอนุรักษ์ สิ่งดีงามนี้ให้สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

จากคุณค่าของดนตรีไทยที่ได้กล่าวไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นในด้านเอกลักษณ์ของชาติ หรือเป็นวัฒนธรรมอันดีงาม ทำให้หน่วยงานทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้ความสำคัญ ในการส่งเสริมและทำนุบำรุง โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาได้ถือเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ประการหนึ่ง ที่จะต้องช่วยส่งเสริมให้คงอยู่คู่สังคมตลอดไป นอกจากคุณค่าที่ได้กล่าวแล้ว ดนตรีไทยยังมีคุณประโยชน์ต่อคนไทยและสังคมไทยนานาประการ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างนอสรุป ได้ดังนี้

1. ดนตรีไทยเป็นอาชีพหล่อเลี้ยงคนไทยกลุ่มหนึ่งมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็น อาชีพชั้นสูงอย่างหนึ่ง ในช่วงรัชกาลที่ 6 นั้นมีนักดนตรีที่มีความสามารถหลายคนได้เป็นขุนนาง มีบรรดาศักดิ์ในทำเนียบราชการมากกว่า 50 ตำแหน่ง (พนนพิศ อมาตยกุล , 2525) ปัจจุบัน ได้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง

2. เป็นส่วนประกอบและส่วนสำคัญของขนบธรรมเนียม ประเพณี ลักษณะของความ เป็นไทยอีกอย่างหนึ่งคือในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยที่ถือปฏิบัติกันสืบมา เช่น ประเพณีการลอยกระทง ประเพณีการอุปสมบท ประเพณีทอดกฐิน-ผ้าป่า ประเพณี บางอย่างจำเป็นอย่างอื่นที่ต้องมีคนตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งพอจะแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

2.1 เกี่ยวข้องกับพระราชพิธีต่าง ๆ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น งาน
กฐินพระราชทาน งานเปลี่ยนเครื่องทรงพระแก้ว

2.2 เกี่ยวข้องกับทางด้านศาสนา ศาสนานุกูลเป็นศาสนาประจำชาติไทย
คนตรีไทยเข้าไปมีบทบาทในวัดมาช้านาน อาจกล่าวได้ว่าไม่ว่าวัดในพุทธศาสนาใดไม่มี
เสียงจากการบรรเลงดนตรีไทย เทศกาลบุญครั้งใด เราจะได้ยินเสียงของคนตรีไทยตั้งแต่
เข้ามิด ทางวัดก็จะเปิดให้มีการบรรเลงกันตลอดจนเสร็จกิจกรรมและถ้ามีการเทศน์มหาชาติ
ขึ้นที่วัดก็ต้องมีคนตรีไทยบรรเลงประกอบ เพื่อเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์และความสมบูรณ์ของเนื้อหา

2.3 เกี่ยวข้องกับประเพณีของประชาชนโดยทั่วไป คนตรีไทยจะเข้ามามี
บทบาทต่อธรรมเนียมประเพณีหลาย ๆ อย่างมาช้านาน ในอดีตนั้น ชีวิตคนไทยล้วนผ่านขั้นตอน
ของชีวิตที่ต้องมีคนตรีไทยเข้าไปมีส่วนด้วย อาทิ การเกิด โคนจุก ทำขวัญ ขวชนาค
แต่งงาน ทำบุญ จนถึงงานศพคนไทยจะเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมเหล่านี้ ซึ่งแยกออกจากกัน
ไม่ได้(ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2516) โดยมีจุดมุ่งหมายในด้านของความเชื่อที่ว่าเสียงของ
คนตรีไทยเป็นการเชื่อเชิญสิ่งศักดิ์ทั้งหลายมาชุมนุมเพื่อเป็นศิริมงคลแก่งาน

3. เป็นกิจกรรมเพื่อความพึงพอใจแก่คนทุกคน สภาพความลับสนของสังคมปัจจุบัน
ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้คนจำนวนไม่น้อย บางส่วนไม่สามารถที่จะเผชิญกับสภาพปัจจุบันได้
ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ถดถอย และเกิดความเครียดตามมา คนจึงหันเข้าหาสิ่งบันเทิง
อารมณ์ให้กับชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ คนตรีไทยเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงสังคมให้
ดำเนินไปอย่างผาสุกคนตรีช่วยให้ผ่อนคลายอารมณ์ ช่วยสร้างชีวิต ที่ว่า ช่วยเสริมสร้าง
สุขภาพจิต สุขภาพกาย ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษา

การจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น แรทซ์ สทูลจิตต์ (2531) ได้กล่าวถึง
การจัดกิจกรรมในระดับอุดมศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดกับผู้เรียนวิชาดนตรีเป็นวิชาเอก
เป็นหลักนอกเหนือไปจากกิจกรรมดนตรีทางด้านที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสาขาอื่น ๆ มาศึกษา
เพื่อประโยชน์ต่อวิชาเอกของผู้เรียนบางสาขา และเพื่อขยายขอบเขตในลักษณะวิชาทั่วไป

1. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมดนตรี

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษามุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับสาระดนตรีในอันที่จะไปประกอบอาชีพได้โดยลักษณะของวิชาเอกตามสาขาที่เรียน เช่น ดนตรีศึกษา หรือนักดนตรี ควรเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาและทักษะดนตรี รวมทั้งเทคนิควิธีสอนซึ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่จะเป็นครูดนตรีต่อไป กิจกรรมส่วนใหญ่มักเป็นรูปของการบรรยาย และการเรียนตัวต่อตัวในกลุ่มวิชาทักษะ นอกเหนือไปจากการเรียนในลักษณะของการผลรวมลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะดนตรีผู้เรียนควรมี นอกจากนี้กิจกรรมดนตรีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแสดงดนตรีประจำสัปดาห์ การแสดงคอนเสิร์ตประจำปี เป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนดนตรีในระดับนี้ทั้งสิ้น

สำหรับวิชาดนตรีที่เป็นวิชาบังคับทั่วไป ควรมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีรู้จักการฟังคอนเสิร์ต นอกเหนือไปจากเรียนรู้เรื่องเนื้อหาดนตรีที่พอเพียงต่อการฟังเพลงในลักษณะต่าง ๆ ส่วนวิชาดนตรีที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาเอกสายอื่น ๆ นั้น กิจกรรมดนตรีที่จัดขึ้นมาควรมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามแนวทางของวิชาเอกนั้น ๆ มุ่งหวังไว้ เช่น ในสาขาวิชาเอกปฐมวัยศึกษา การศึกษาดนตรีควรมุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้จักดนตรีเพื่อนำไปใช้กับเด็กในระดับปฐมวัยโดย เฉพาะ เป็นต้น

2. กิจกรรมการสอนดนตรี

กิจกรรมการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา ควรมีสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ กิจกรรมภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหา และทักษะดนตรีตามลักษณะวิชาต่าง ๆ และกิจกรรมนอกห้องเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมความรู้ เช่น การแสดงดนตรี การไปชมคอนเสิร์ต การสังเกตการสอน หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของครูดนตรี นอกจากนี้ผู้สอนควรมีโอกาสสนทนากับผู้เรียนในอันที่จะช่วยสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในลักษณะต่าง ๆ และควรช่วยเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปดำเนินวิชาชีพทางด้านนี้อย่างเต็มภาคภูมิต่อไปด้วย

3. ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี

สำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีในลักษณะของวิชาเอก มีข้อควรคำนึงดังนี้

1. กิจกรรมดนตรีควรมีความลึกซึ้งได้รับการจัดทำเป็นหลักสูตรที่มีรายละเอียด แยกเป็นวิชาต่าง ๆ ตามหลักของสาระดนตรี

2. ผู้เรียนควรมีโอกาสศึกษาสาระดนตรีได้อย่างกว้างขวาง ตามความพอใจของตนเองโดยเป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรที่ได้วางไว้

3. กิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษา ควรมีรูปแบบในการจัดให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาเอกในสาขาต่าง ๆ ที่เฉพาะลงไป เช่น การเรียนรู้เรื่องทฤษฎี กิจกรรมดนตรีควรเน้นไปในด้านการบรรยายประกอบการปฏิบัติ การเรียนรู้เรื่องการสอนดนตรี กิจกรรมดนตรีควรเน้นทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสทดลอง สอนหรือสังเกตการสอน นอกจากนี้ผู้สอนอาจจะจัดกิจกรรมเรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ แทนการบรรยายได้ ถ้าผู้สอนเห็นว่าการกระทำเช่นนี้ก่อให้เกิด ประโยชน์ และพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีกว่าการบรรยาย

4. ควรมีโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลความสามารถของตนเองในด้าน ทฤษฎีและทักษะ เพื่อให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงความสามารถของตนเอง

5: กิจกรรมการเรียนในแต่ละวิชาควรมีความสัมพันธ์กันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาในแขนงเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในแขนงนั้นได้อย่างลึกซึ้ง เป็นขั้นตอน อย่างแท้จริง

สำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีในลักษณะของวิชาทั่วไปหรือวิชาเสริมวิชาเอกสาร อื่น ๆ ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

1. จัดกิจกรรมดนตรีให้มีสาระสอดคล้องรับแนวทางของวิชาเอกที่ผู้เรียนใน สาขานั้น ๆ ศึกษาอยู่ การปรับกิจกรรมให้เข้ากับความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

2. ควรแยกกลุ่มผู้เรียนออกจากกลุ่มผู้เรียนดนตรีเป็นวิชาเอกเพื่อการเน้น ในสาระดนตรีตามความเหมาะสม

3. สำหรับวิชาทั่วไปนั้น มักจะเป็นในรูปของวิชาสังคีตนิยม ซึ่งกิจกรรมดนตรี ที่เน้นมีเพียงอย่างเดียวที่เป็นหลักคือ กิจกรรมการฟัง บทเพลงและองค์ประกอบดนตรีอื่น ๆ

ที่นำมาให้ผู้เรียนฟังและเรียนรู้ควรได้รับการเลือกสรรมาแล้วว่าเป็นตัวแทนหรือเป็นแนวคิด
สำคัญด้านดนตรี รายละเอียดบางอย่างไม่ควรนำมาสอนเพราะผู้เรียนมิใช่ต้องการเรียน
ไปเป็นนักดนตรี หรือครูดนตรีแต่ประการใดกิจกรรมดนตรีมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักฟังดนตรี
ที่ดีเท่านั้น

โดยสรุป กิจกรรมดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้
ความสามารถในระดับที่สามารถนำดนตรีไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และช่วยเสริม
การประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนดนตรีไทยในวิทยาลัยครู

ในปี พ.ศ. 2514 วิทยาครูได้เปิดหลักสูตรวิชาดนตรีขึ้น อันเป็นผลจาก สภาพ
สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีการติดต่อ
สัมพันธ์กับชาวต่างประเทศมากขึ้น จึงก่อให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรมต่างประเทศ
และเป็นผลให้ศิลปวัฒนธรรมบางอย่างของไทยเสื่อมความนิยม โดยเฉพาะด้านดนตรีไทย ผู้
นำประเทศได้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนได้รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ต่างๆ
ของชาติ เพื่อเป็นการป้องกันการแทรกซึมวัฒนธรรมจากต่างชาติ จึงได้มีการนำความรู้พื้น
ฐานทางดนตรีไทย เข้าไว้ในหลักสูตรตั้งแต่ระดับประถม จนถึงระดับอุดมศึกษา และในระยะ
ต่อมาจึงเป็นผลให้ขาดบุคลากรด้านดนตรีไทย วิทยาลัยครูจึงเปิดหลักสูตรวิชาดนตรี เพื่อ
ผลิตครูดนตรีให้เพียงพอกับการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับต่างๆ ทั้งยังเป็นการปลูกฝัง
และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทยแก่ผู้ศึกษาในวิทยาลัยครู

การเรียนการสอนดนตรีไทยในวิทยาลัยครู แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือด้านทฤษฎี
ด้านประวัติ ด้านการปฏิบัติ และด้านการสัมมนา ซึ่งในแต่ละด้านจะมีลักษณะการเรียน
การสอนดังนี้

ด้านทฤษฎี เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีได้แก่ จังหวะทำนอง
เสียงประสาน ฉันทลักษณ์ สีส่น และอารมณ์ของเพลง การเรียนการสอนโดยทั่วไปใช้
วิธีบรรยายประกอบการสาธิต หรือประกอบสื่อการสอน เช่น สไลด์ เทป วิดีทัศน์ โดย
อาจารย์ผู้สอนจะอธิบายเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปหาสิ่งที่ซับซ้อนขึ้น นักศึกษาใช้เวลาในการ

เรียนส่วนใหญ่ ดังนั้นการฟังคำอธิบายเนื้อหาซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจเป็นหลัก ด้านทฤษฎีที่มีการเรียน เช่น ทฤษฎีดนตรีไทย ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีตะวันออก เป็นต้น

ด้านประวัติ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของบทเพลง และประวัติดนตรี ได้แก่ ระบุลักษณะ ยุคต่างๆ ของดนตรี ประวัตินักดนตรีแต่ละท่าน ประวัติดนตรีพื้นบ้าน ประวัติเครื่องดนตรี

ด้านการปฏิบัติ ศึกษาโดยการให้นักศึกษาปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยตรงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และความชำนาญ แยกตามความถนัดของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งจะมีอาจารย์ที่สอนเฉพาะเครื่องดนตรีแต่ละประเภท มีการกำหนดบทฝึก การแนะนำวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างใกล้ชิด การเรียนการสอนจะใช้วิธีการเรียนแบบต่อเพลงจากโน้ตและการเรียนแบบอาศัยความจำเป็นหลัก นักศึกษาที่เรียนจะต้องใช้เวลาในการฝึกหัดทั้งในและนอกเวลาเรียน ซึ่งวิชาปฏิบัติถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนวิชาดนตรี การเรียนวิชาดนตรีในการเรียนปฏิบัติจะประกอบด้วย เครื่องคิด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า และปฏิบัติขับร้องเพลงไทย การเรียนปฏิบัติ ต้องใช้ชั่วโมงเรียนมากกว่าวิชาทฤษฎี หรือประวัติอีกเท่าตัว

หมวดวิชาสัมมนา การเรียนการสอนใช้วิธีประชุมสัมมนาอย่างเป็นทางการ โดยอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อสัมมนาแต่ละหลักสูตร จะมีการสัมมนาหนึ่งวิชาและเปิดสอนในภาคเรียนสุดท้ายก่อนจบหลักสูตร การสัมมนาจะมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้หลังจากฟังคำบรรยายและค้นคว้าเพิ่มเติมแล้ว นักศึกษาจะมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหาที่ได้จากการสัมมนาเป็นรูปเล่ม เพื่อส่งอาจารย์ผู้สอน หรือบางครั้งอาจมีการสัมมนานอกสถานที่ โดยทั่วไปการจัดดำเนินการสัมมนานั้น อาจารย์ผู้สอนมักจะให้นักศึกษาคำเนิรรายการ โดยอาจารย์คอยให้คำแนะนำปรึกษา

ในด้านผู้สอนวิชาดนตรีไทยในวิทยาลัยครูจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกจะเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรีของแต่ละวิทยาลัย โดยส่วนใหญ่จะมีอาจารย์ด้านดนตรีไทยน้อย และอาจารย์แต่ละคนจะมีความสามารถเฉพาะด้าน เช่น เชี่ยวชาญด้านเครื่องสายก็จะมีความสามารถในด้านการสอน ปฏิบัติเครื่องสายได้ดี แต่ในด้านเครื่องตี เครื่องคิด หรือเครื่องเป่า ก็จะสอนได้ไม่ดีเหมือนเครื่องสาย ดังนั้นการเรียนการสอนปฏิบัติดนตรีให้นักศึกษามีความสามารถทุกเครื่อง จึงจำเป็นต้องมีอาจารย์สอนในหลายๆ เครื่องมือ เช่นกัน

กลุ่มที่ 2 เป็นวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษ จากภายนอก เนื่องจากอาจารย์ประจำมีจำนวนจำกัด และมีข้อจำกัดในการสอน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีอาจารย์จากภายนอกมาช่วยสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถครบถ้วน

ในด้านผู้เรียน ผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาด้านดนตรีจะอยู่ในโปรแกรมดนตรีศึกษา นอกจากจะต้องมีพื้นฐาน ความรู้ ความสามารถด้านวิชาการทั่วไปแล้ว จะต้องมีความรู้ด้านดนตรีไทย และดนตรีตะวันตก ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ดังนั้นการเรียนด้านดนตรีไทย โดยเฉพาะการปฏิบัติ จึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนด้านดนตรี ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกฝน ควบคู่ไปกับด้านดนตรีตะวันตก และทฤษฎีอีกหลายอย่าง

ด้านหลักสูตร วิทยาลัยครูเปิดสอนวิชาดนตรีทั้งสายครุศาสตร์ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นครู และสายศิลปศาสตร์ที่มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพเป็นทางดนตรี หลักสูตรวิชาดนตรีที่จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตรคือ หลักสูตรดนตรีศึกษา 4 ปี (สายวิชาชีพครู) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรอนุปริญญาศิลปศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา

โครงสร้างหลักสูตร (144 หน่วยกิต) แบ่งเป็น

หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	40	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน	98	หน่วยกิต ประกอบด้วย
กลุ่มวิชาเนื้อหา	60	หน่วยกิต แบ่งเป็นเอกเดี่ยวแบบลึก และเอก

 เดี่ยวแบบกว้าง

 เอกเดี่ยวแบบลึก

 ทฤษฎี 40 หน่วยกิต

 ปฏิบัติ 20 หน่วยกิต

 เอกเดี่ยวแบบกว้าง

 ทฤษฎี 36 หน่วยกิต

 ปฏิบัติ 24 หน่วยกิต

 กลุ่มวิชาชีพครู 26 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาปฏิบัติและฝึกประสบการณ์ 12 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

2. หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาดนตรี

โครงสร้างหลักสูตร (130 หน่วยกิต) แบ่งเป็น
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 32 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน 92 หน่วยกิต ประกอบด้วย

กลุ่มวิชาเนื้อหา 77 หน่วยกิต จัดเป็น 2 แขนงคือดนตรีสากลและดนตรีไทย

ดนตรีสากล		
ทฤษฎี	45	หน่วยกิต
ปฏิบัติ	32	หน่วยกิต
ดนตรีไทย		
ทฤษฎี	46	หน่วยกิต
ปฏิบัติ	31	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาปฏิบัติและฝึกประสบการณ์	5	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	10	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	6	หน่วยกิต

3. หลักสูตรอนุปริญญาศิลปศาสตร โปรแกรมวิชาดนตรี

โครงสร้างหลักสูตร (76 หน่วยกิต) ประกอบด้วย
หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 16 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน 56 หน่วยกิต ประกอบด้วย

กลุ่มวิชาเนื้อหา	41	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ	10	หน่วยกิต
กลุ่มวิชาปฏิบัติและฝึกประสบการณ์	5	หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี

4 หน่วยกิต

การจัดการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาดนตรีในวิทยาลัยครู ทั้งในสาขาวิชา
ดนตรีสากลและดนตรีไทย ประกอบด้วย การเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การจัดกิจกรรมดนตรีไทยในวิทยาลัยครู

กิจกรรมด้านดนตรีไทยที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยครู เกิดขึ้นจากลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจาก

1.1 การสั่งการจากผู้บริหารทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่
ลายลักษณ์อักษร เพื่อให้จัดกิจกรรมดนตรีไทยในงานต่างๆ ของสถาบัน เช่น งานประเพณี
สำคัญๆ ที่มีในวิทยาลัย งานไหว้ครู งานลอยกระทง งานรับน้อง

1.2 การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายในโดยผ่านผู้บริหาร หรือ
ขอความร่วมมือจากภาควิชาดนตรีโดยตรง เช่น ขอความร่วมมือจากภาควิชาภาษาไทยใน
การจัดกิจกรรมดนตรีไทย บรรเลงประกอบกิจกรรมวันสุนทรภู่ เป็นต้น

1.3 การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกโดยผ่านผู้บริหาร หรือ
ขอความช่วยเหลือจากภาควิชาโดยตรง เช่น ขอความร่วมมือ จัดกิจกรรมดนตรีไทย
บรรเลงในงานวันเกิดของโรงเรียนประชาน์เคราะห์

1.4 ชมรมดนตรี การเข้าร่วมดนตรีไทยอุดมศึกษา และจัดกิจกรรมดนตรี
ไทยในรูปของชมรม ซึ่งมีภาควิชาดนตรีไทยเป็นผู้ควบคุมดำเนินการ

2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน จะเป็นการจัดกิจกรรมที่ เกิดจาก

2.1 เป็นการแสดงหรือเสนอผลงาน หลังจากให้นักศึกษาได้เรียนฝึกฝน ฝึก
ซ้อมดนตรีไทยแล้วจำเป็นต้องเสนอผลงานทางประสพการณ์จึงมีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดง
ผลงานขึ้น

2.2 จัดกิจกรรมดนตรีไทยเพื่อประกอบการเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ความ
เข้าใจในเนื้อหาของดนตรีไทย การจัดกิจกรรมแสดงหรือสาธิตดนตรีไทย จึงเป็นส่วน

หนึ่งของการเรียนการสอนนอกจากนี้อาจจะอยู่ในรูปของการจัดนิทรรศการทางดนตรีไทย การจัดนิทรรศการโดยส่วนใหญ่จะจัดเกี่ยวกับเครื่องดนตรีไทย จัดเกี่ยวกับประวัติและผลงานของครูดนตรีไทย เป็นต้น

2.3 ร่วมแสดงในงานของวิทยาลัย เพื่อเป็นการหาประสบการณ์ เมื่อวิทยาลัยมีกิจกรรมใด ๆ ก็จะเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ แสดงความสามารถโดยการเข้าร่วมจัดกิจกรรมทางดนตรี เช่น งานไหว้ครู งานรับน้อง ทั้งยังสอดคล้องกับหลักสูตร ที่ต้องการให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์

3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกันเองของนักศึกษา โดยส่วนใหญ่จะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน หลังจากที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ ความสามารถแล้วอาจารย์จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสวงหาประสบการณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่จะจัดตามคำสั่งของวิทยาลัย หรือจากหน่วยงานที่ขอความร่วมมือมาแล้ว ยังส่งเสริมและผลักดันให้นักศึกษาได้รวมกลุ่มกันจัดดำเนินกิจกรรมดนตรีไทยเอง เช่นกิจกรรมดนตรีไทยที่จัดตามประเพณีสำคัญ ๆ การจัดแสดงดนตรียามเย็น ดนตรีเที่ยงวัน นอกจากนี้ในบางกลุ่มได้ฝึกซ้อมร่วมกัน เพื่อเข้าร่วมประกวดแข่งขัน ดนตรีไทยในโอกาสต่าง ๆ

จากลักษณะการเกิดกิจกรรมทั้ง 3 อย่าง จะเห็นได้ว่า ภาควิชาดนตรีจะมีบทบาทสำคัญในการจัดดำเนินกิจกรรม ในส่วนของอาจารย์ นอกจากจะเป็นผู้ฝึกสอนคอยควบคุมการฝึกซ้อมแล้ว ยังต้องคอยประสานงานกับทางฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อย สอดคล้องกับ นโยบาย หลักเกณฑ์ และวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้ ในด้านของนักศึกษานับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรม ด้านการแสดงผลอย่างจริงจังจำเป็นต้องใช้นักศึกษาที่มีความสามารถเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งในแต่ละวิทยาลัยควรมีจำนวนจำกัด และนักศึกษากลุ่มนี้จึงมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง

การพัฒนาและอนุรักษ์เผยแพร่ดนตรีไทยในสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษาระดับสูง มุ่งพัฒนากำลังคนเพื่อออกไปสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ โดยบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประการคือ สอน วิจัย บริการสังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้ครอบคลุมถึงด้านดนตรีไทยด้วย ดังนั้นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาและอนุรักษ์เผยแพร่ดนตรีไทยจึงดำเนินไปใน 2 ลักษณะ คือ

1 การศึกษาอบรมตามหลักสูตร เป็นการศึกษาอบรมที่มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้นในลักษณะของการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นการผลิตผู้มีความรู้และความสามารถในด้านดนตรีไทย เพื่อออกไปสืบทอดและเผยแพร่ เมื่อนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จบออกไปแล้วก็จะไปมีบทบาทต่องานการเรียนการสอนดนตรีไทย ในระดับต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบันดังนั้นถ้าหากสถาบันผลิตนักร้องที่มีความรู้ความสามารถ และมีความรักในดนตรีไทยอย่างแท้จริงแล้ว ก็เปรียบเสมือนกับได้เครื่องมือสำคัญที่มีประสิทธิภาพต่อการอนุรักษ์เผยแพร่และพัฒนาดนตรีไทย

2 เป็นกิจกรรมของนักศึกษา กิจกรรมด้านดนตรีไทยเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักศึกษา เป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่กำลังได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความบันเทิงพร้อมกับเป็นการอนุรักษ์ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย กิจกรรมดนตรีไทยที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันมีทั้งในสถาบันและกิจกรรมที่อยู่นอกสถาบัน กิจกรรมในสถาบันนั้นได้มีการจัดตั้งชมรมดนตรีไทย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาที่สนใจได้เข้าร่วม โดยทางชมรมจะมีอาจารย์และนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถคอยแนะนำ บางสถาบันก็จัดให้มีการแสดงโชว์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ภายในตามโอกาสที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังแสดงในงานประเพณีต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น งานไหว้ครู งานรับน้อง งานสังสรรค์รื่นเริงต่าง ๆ ของสถาบัน จะเห็นได้ว่ากิจกรรมภายในด้านดนตรีไทย ก็มีบทบาทไม่แพ้กิจกรรมในด้านอื่น ๆ ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินอยู่นอกมหาวิทยาลัย ในด้านวิชาการนักศึกษาจะออกไปสาธิต บรรยายความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านดนตรีไทยให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไป นอกจากด้านวิชาการแล้วยังมี

การจัดวงดนตรีไทยออกไปบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ เช่น การไปบรรเลงสาธิตในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การบรรเลงเผยแพร่ทางโทรทัศน์ การร่วมบรรเลงในงานดนตรีไทยอุดมศึกษา งานกิจกรรมของนักศึกษาจึงจัดเป็นงานที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาดนตรีไทยในหมู่นักศึกษา ซึ่งกำลังอยู่ในสภาพของสังคมที่ได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมของนานาประเทศ

ความจำเป็นที่ต้องมีการอนุรักษ์ดนตรีไทย

1. จากความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีไทยที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ย่อมเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความจำเป็นที่ต้องมีการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะนี้ไว้ ในสภาพปัจจุบันเราได้มีการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศมากขึ้น โลกเราไม่ต่างอะไรจากเมือง ๆ หนึ่งที่มีผู้คนสัญจรไปมาทำธุรกิจกันทั่วโลก ประเทศเราเต็มไปด้วยคนต่างชาติต่างภาษาที่เข้ามาอยู่ร่วมกัน บางครั้งเราไม่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือคนไทย ยิ่งถ้าเราได้เดินทางไปต่างประเทศ ยิ่งไม่มีอะไรเลยที่บอกให้รู้ว่าเราคือคนไทย ถ้ามองกันด้วยรูปลักษณ์ภายนอก แต่สิ่งหนึ่งที่จะบอกถึงความเป็นประเทศไทย ความเป็นคนไทยคือ วัฒนธรรมไทย เอกลักษณ์ไทย ดนตรีไทยจึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นคนไทยเชื้อชาติไทย มนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะชนเผ่าที่ล่าหิ่ง หรือชนเผ่าที่มีอารยธรรม ทั้งที่สูญพันธุ์ไปแล้วหรือยังสืบทอดเผ่าพันธุ์อยู่ ปัจจุบันต่างก็มีวัฒนธรรมทางดนตรีที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์ประกอบทางสังคมของตน และพัฒนาการทางดนตรีของชนเผ่าต่าง ๆ จะสัมพันธ์กับการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหล่านั้นด้วย ลักษณะทางดนตรีไทยที่ปรากฏในปัจจุบันจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นไทย ซึ่งได้พัฒนาควบคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทยมาโดยตลอด

2. การไหลบ่าของวัฒนธรรมจากนานาประเทศ ประเทศไทยมีการติดต่อกับชาวตะวันตกมาช้านาน และต่อเนื่องมาโดยตลอด วัฒนธรรมบางอย่างจากชาวตะวันตกได้ทยอยหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยในระยะแรก ๆ ดนตรีไทยและสังคมไทยมีโอกาสเลือกสรร และผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมไทย แต่ในระยะหลังเป็นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับประเทศ และสังคมโลก ประเทศไทยได้เร่งพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองของประเทศสู่ระบบเศรษฐกิจโลก ความเจริญด้านต่าง ๆ ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านคมนาคมมีการติดต่อสื่อสาร

กันอย่างกว้างขวางและฉับไวเป็นผลให้การกระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมต่าง ๆ ของนานาประเทศจึงหลั่งไหลเข้ามาแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมดนตรีจากนานาประเทศเข้ามาแพร่หลายโดยลักษณะความฉาบฉวย รวดเร็ว และคึกคักของดนตรีตะวันตกจะสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และกลายเป็นที่นิยมของคนไทยในยุคปัจจุบัน ลักษณะทางดนตรีไทยที่มีมาตั้งแต่เดิมจะมีรูปแบบที่ซ้ำและเข้าใจได้ยาก จึงไม่ได้รับความสนใจของคนไทยเท่าที่ควร

3. การเร่งพัฒนาประเทศ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยมุ่งให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกันกับวิถีการดำเนินชีวิตไทยที่ผ่านมา ในด้านเศรษฐกิจเต็มไปด้วยการแข่งขันตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับสังคม และสู่ระดับชาติ ส่วนในด้านสังคม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมรวมไปถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ได้รับความสนใจจากสังคมน้อยลง วัฒนธรรมด้านดนตรีเป็นอีกส่วนหนึ่งของชีวิตไทยที่กำลังถูกลืมจากคนไทยและสังคมไทย อันเนื่องมาจากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ประกอบกับลักษณะทางด้านดนตรีไทยนั้นเป็นศิลปะที่ต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคนต้องทำงานให้ทันเวลา แต่งานศิลปะเป็นงานที่ใช้เวลาและความละเอียดประณีต ดังนั้น ศิลปะจึงสวนทางกับสภาพของสังคมปัจจุบัน (ไพฑูริย์ ลินลาร์ตัน, 2527)

4. ความก้าวหน้าด้านเทคนิควิทยาการ ความก้าวหน้าในด้านเทคนิควิทยาการเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยสถานการณ์ปัจจุบัน วิทยาการใหม่ ๆ ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แม้แต่วงการศึกษาระดับสูงก็ไม่อาจรับได้ทัน การจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ จึงต้องสร้างฐานทางการศึกษาให้กว้างเพื่อสามารถรับทันกับวิทยาการสมัยใหม่ ดังนั้น จุดมุ่งหมายทางการเรียนในระดับต่าง ๆ ของไทยจึงมุ่งที่เนื้อหา มาก ประกอบกับโอกาสทางการศึกษามีจำกัด เป็นผลให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาสูง เวลา ความคิด ส่วนใหญ่จึงมุ่งไปทางวิชาการ วิชาการด้านศิลปะต่างๆ โดยเฉพาะด้านดนตรีและนาฏศิลป์จึงไม่ค่อยได้รับความสนใจและเกิดความห่างเหินมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษานั้น ต่อไปอาจจะมิมีชื่อวิชาในหลักสูตร แต่อาจจะไม่มีนิสิตนักศึกษาเลือกเรียนเลยก็ได้

5. ค่านิยมนำสมัยของวัยรุ่น กลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มที่กำลังเรียนในระดับอุดมศึกษา

เป็นกำลังที่สำคัญในอนาคตของชาติ การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ จึงเป็น เรื่องที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการศึกษาด้านอื่น ๆ ปัจจุบันวัยรุ่นส่วนใหญ่ของไทยกำลังมีค่านิยม ในดนตรีตะวันตกสูง และมองว่าดนตรีไทยเป็นเรื่องความเชย น้อยนักที่จะหาวัยรุ่นสนใจ เด็กไทยหลายคนไม่ยอมฟังดนตรีไทยโดยอ้างว่า "เชย" แต่พอเป็นดนตรีฝรั่งที่เขาฟังไม่รู้ เรื่องเลขก็ยิ่งอุตลาค่าทำเป็นว่าเข้าใจเรื่องดี เข้าไปนั่งฟังเสียวอย่างภาคภูมิใจทีเดียว (อุทิศ นาคสวัสดิ์ , 2522) นอกจากความคิดที่ว่าดนตรีไทยเชยแล้ว ปัจจุบันกำลังถูกมองว่าเป็น ของเก่าแก่ที่ต้องเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์

แนวคิดในการอนุรักษ์ดนตรีไทย

แนวคิดในการอนุรักษ์เป็นการหาแนวทางที่จะส่งเสริม ป้องกัน และรักษาดนตรีไทย มิให้เสื่อมสูญ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ดนตรีไทยเป็นที่นิยมควบคู่ไปกับสังคมไทย ตลอดไป แนวคิดจึงเป็นการมุ่งให้คนไทยได้เห็นคุณค่า มีความรัก และสนใจ ที่จะเข้าร่วม กิจกรรมด้านดนตรีไทย ด้วยความซาบซึ้ง และชื่นชม ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ต้องมีการสะสม และถ่ายทอด
2. จะต้องคิดค้น และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

โดยพยายามยึดรูปแบบเดิมไว้ให้มาก

3. พยายามให้ทุกคนในชาติมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเผยแพร่
4. ยกย่องค่านิยมของดนตรีไทยให้เป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น
5. ชี้ให้ผู้นำหรือผู้มีบทบาทต่อสังคม เห็นความสำคัญ จริงจัง และจริงจังต่อการ

พัฒนาดนตรีไทย

6. สร้างสภาพแวดล้อมทางดนตรีไทยให้กว้างและทั่วถึง การขาดช่วงของดนตรีไทยระยะเวลาหนึ่งทำให้คนไทยห่างเหิน ถ้าได้จัดสภาพแวดล้อมให้คนไทยปัจจุบันได้ฟังดนตรีไทยมาก ๆ จนรู้สึกคุ้นเคย ก็จะช่วยให้คนไทยเข้าใจดนตรีไทย และฟังดนตรีไทยมากขึ้น ความสามารถในระดับที่สามารถนำดนตรีไปใช้ประกอบเป็นวิชาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมดนตรีควรมีทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมการรู้ นอกห้องเรียนรวมทั้งการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาขึ้นดนตรีด้วยตลอดเวลาของการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ศึกษางานวิจัย ที่เป็นงานทั่วไปทางด้านกิจกรรม นักศึกษา และ งานกิจกรรมด้านดนตรีไทยซึ่งได้รวบรวมไว้ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา

1. งานวิจัยในประเทศ

ธีระ นทีวุฒิกุล (2521) ได้ศึกษาความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากผลการศึกษาที่ธีระได้เสนอแนะว่า เพื่อให้การจัดกิจกรรมนิสิต และความต้องการเข้าร่วมของนิสิต มีความสอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรให้นิสิตมีส่วนร่วม ในการวางแผนโครงการการจัดกิจกรรมนิสิต การจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ควรคำนึงถึงความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตโดยส่วนรวมเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมนิสิตควรปรับปรุงให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องมีหลักการและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่เด่นชัด นอกจากนี้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยฝ่ายกิจกรรมนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและนิสิตผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมจะต้องควบคุมการดำเนินงานให้อยู่ในขอบเขตของหลักการ และจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมนิสิตอยู่เสมอ

ชื่นอารมณ ภาวะพฤติ (2522) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 แห่ง จำนวน 620 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน 1 ด้าน จาก 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาที่จัดอยู่ในวิทยาลัย ความคิดเห็นระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะของกิจกรรมที่จัดอยู่ในวิทยาลัยครุกับด้านการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกัน เพียงด้านเดียว คือ ลักษณะของกิจกรรมที่จัดอยู่ในวิทยาลัย และความคิดเห็นของนักศึกษา

เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครูไม่แตกต่างกัน ส่วนการลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นว่าปัญหาอันดับที่ 1-3 ได้แก่ นักศึกษานักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสมและไม่มีการนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

ประดับ นิลพงา (2522) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยครู 6 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 903 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า สำรวจกิจกรรมนักศึกษารวม 7 ด้านคือ คณะกรรมการนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา สถานที่ ระเบียบกฎเกณฑ์ การเงิน วัตถุประสงค์ กิจกรรมที่จัด และการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลางไม่แตกต่างกัน ชั้นปีและเพศของนักศึกษามีได้ทำให้ความคิดเห็นของนักศึกษาแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาของการจัด และดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ไม่มีการเตรียมอาจารย์ใหม่ในการจะไปรับผิดชอบกิจกรรมนักศึกษา
2. อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ไม่ได้ได้รับความสนใจจากวิทยาลัยในการพิจารณาเรื่องชั่วโมงการทำงาน

ชูชีพ พุทธิประเสริฐ (2524) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก สรุปในด้านปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมดังนี้

1. การจัดกิจกรรมนักศึกษา ขาดงบประมาณ อุปกรณ์และสถานที่
2. อาจารย์และนักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร
3. การประเมินผลไม่เหมาะสม
4. ไม่นำผลการประเมินผลมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

สามารถ คงสะอาด (2523) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้ 5 แห่ง จำนวน 638 คน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครุเดียวกันเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม การดำเนินงาน ความต้องการ ปัญหา ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครุทั้ง 5 แห่งทั้งในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ความต้องการและปัญหาไม่แตกต่างกันทุกเรื่อง และจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครุทั้ง 5 แห่ง ก็มีความเห็นไม่แตกต่างกันทุกเรื่องเช่นกัน ส่วนในเรื่องความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์ มีความเห็นตรงกันว่า กิจกรรมที่ควรเน้นหนักทางด้านพัฒนาสังคมเป็นอันดับหนึ่งและด้านเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมเป็นอันดับสอง ส่วนอันดับสามและสี่ มีความเห็นสลับกัน คือ อาจารย์เห็นว่าด้านวิชาการควรมาก่อนกีฬา แต่นักศึกษาเห็นว่ากีฬาควรมาก่อนวิชาการ

รัชณี คำแสน (2524) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคเหนือ 3 แห่ง จำนวน 737 คน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกันเพียง 2 ด้าน คือ ด้านลักษณะกิจกรรมนักศึกษาที่จัดในวิทยาลัยและด้านปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครุไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของอาจารย์ในวิทยาลัยครุภาคเหนือไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยครุไม่แตกต่างกัน และการลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาอันดับที่ 1-3 คือ นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสมและไม่มีการนำเอาผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรมนักศึกษา

เทอดศักดิ์ สถาปัตตานนท์ (2524) ทำการศึกษาเรื่องข้อบังคับของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยกิจกรรมนิสิต พ.ศ. 2523 และการจัดกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมิชุนโลกในทัศนะของอาจารย์ผู้บริหารและนิสิต ผลการวิจัยพบ

ว่าทั้ง 3 ฝ่ายมีทัศนคติต่อการดำเนินกิจกรรมตรงกันว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือ
ทุกครั้งในการจัดกิจกรรม และอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรม นิสิตควรจะได้หาโอกาสไปดู
งานกิจกรรมนิสิตที่สถาบันอื่นได้จัดขึ้น สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมนั้น พบว่า

1. ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่สนับสนุนและไม่ค่อย
ให้ความร่วมมือ
2. ปัญหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่ค่อยให้ความสนใจและขาดประสบการณ์ในการ
ทำงานด้านกิจกรรมนิสิต

อิรพงษ์ ประสงค์ลาภ (2528) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัย
เทคโนโลยี และอาชีวศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์และนักศึกษพบว่าความคิดเห็นของ
อาจารย์และนักศึกษา ส่วนใหญ่มีต่อกิจกรรมนักศึกษาในด้านลักษณะกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ปัญหา
ที่สำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรม คือ งบประมาณรองลงมา คือ เวลาที่ใช้ในกิจกรรม การเข้า
ร่วมกิจกรรมของนักศึกษา อุปกรณ์ และสถานที่ตามลำดับ

สวัสดิ์ เรืองศรี (2528) ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมนักศึกษาในทัศนะของอาจารย์
ผู้บริหาร และนักศึกษา จากกลุ่มวิทยาลัยภาคตะวันตก ผลเสนอแนะว่าวิทยาลัย ควรดำเนินการ
พัฒนาระเบียบข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและภาระหน้าที่
ของวิทยาลัย นักศึกษาได้มีอิสระในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาได้ระเบียบข้อบังคับ
ของวิทยาลัย วิทยาลัยไม่ควรบังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ แต่ควรปรับปรุง
กิจกรรมที่จัดและวิธีการจัดให้เป็นที่น่าสนใจของนักศึกษาและควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม
ทุกครั้ง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาร์โรลด์ (Harrold 1967 :2782 - A) ได้ศึกษาการควบคุมการจัดกิจกรรม
นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า จุดมุ่งหมายของ
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสม คือ การปลูกฝังพัฒนาการบุคลิกภาพของนักศึกษาทุก

ด้านและมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา นโยบายในการควบคุมและการตัดสินใจของสถาบันการศึกษาควรอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรม ไม่ควรอยู่บนพื้นฐานของความมีอำนาจทางกฎหมาย สถาบันการศึกษาควรจะมีตระวังและมีความฉลาดในการใช้อำนาจทางกฎหมายในกรณีที่เกิดการขัดแย้งระหว่างกิจกรรมนักศึกษากับความมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่างกันทางด้านบุคลิกภาพ การควบคุมกิจกรรมนักศึกษาจึงควรกำหนดขอบเขตไว้ให้กว้างและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น นอกจากนี้สถาบันการศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาและการแสดงออกอย่างเป็นอิสระ โดยยอมรับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมของนักศึกษา

เอลเมอร์ (Elmer 1974 : 1882 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาและคณะกรรมการสมาชิกสภาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนนครหลวงแห่งรัฐเวอร์จิเนีย จากผลการศึกษานี้เอลเมอร์ได้เสนอแนะว่า บทบาทและความรับผิดชอบขององค์การนักศึกษาในวิทยาลัยควรจะขยายและมีความชัดเจนมากขึ้น การติดต่อสื่อสารนับว่าเป็นปัญหาสำคัญซึ่งควรจะจัดไว้อย่างเพียงพอ การจัดกิจกรรมขององค์การนักศึกษาควรได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมด้านวิชาชีพควรจะได้รับ การสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ การจัดกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาควรให้ความสอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษาให้มากขึ้น นอกจากนี้หากเป็นไปได้การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ควรจะได้รับ การพิจารณาให้เป็นหน่วยกิตทางการศึกษาอีกด้วย

งานวิจัยกิจกรรมทางด้านดนตรี

ประดิษฐ์ อินทนิล (2521) ได้วิจัยเรื่องเจตคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางในปีการศึกษา 2520 พบว่า นิสิตนักศึกษามีเจตคติต่อดนตรีไทยแต่นิสิตนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อดนตรีไทยมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสบการณ์ทางดนตรีไทยในมหาวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย ส่งผลต่อเจตคติทางดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาด้วย

อรรณ ขมวัฒนา, วันชัย ขมวัฒนา และกัตติการ ตั้งธนาภานท์ (2532) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาดนตรีศึกษา ที่มีส่วนสนับสนุนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วกลางโดยสอบถามจากผู้บริหาร ผู้สอนดนตรีศึกษา และนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้วิชาดนตรีศึกษา ซึ่งเน้นหนักทางทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนคือ ขาดเครื่องดนตรีไทยที่จะฝึกซ้อม ขาดครูผู้สอน สถานที่เรียนมีจำกัด

เฉลิมพล งามสุทธิ (Ngamsutti Chaloepl, 1980) ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้ที่ศึกษาดนตรีไทยเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีไทยในประเทศไทย พบว่าทัศนคติต่อการสนับสนุน การศึกษาวิชาดนตรีไม่แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิธีการบริหาร และวิธีสอนดนตรี แต่มีความเข้าใจว่า วิชาดนตรีเป็นการศึกษาทางวิชาการที่มีความสำคัญเทียบเท่ากับวิชาอื่น ๆ

นภค พลสวัสดิ์ (2526) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถภาพครูดนตรีที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษต้องการพบว่า สมรรถภาพครูดนตรีตามความต้องการของครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษไม่แตกต่างกัน กล่าวคือครูและนักเรียนโรงเรียนมัศึกษามีความเห็นเช่นเดียวกันว่า สมรรถภาพด้านต่างๆ ทุกด้านเป็นสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูดนตรีและโดยเฉพาะสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นสมรรถภาพที่จำเป็นอย่างยิ่ง สมรรถภาพครูดนตรีด้านวิชาการ คือรู้จักวิธีบำรุงรักษาเครื่องดนตรีและสากล เป็นสิ่งที่จำเป็น

อรุณ วิวัฒน์ปฐพี (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู พบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมโครงสร้างเนื้อหาสาระเป็นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ดนตรีตะวันตกมากกว่าดนตรีไทย จำนวนหน่วยกิตดนตรีปฏิบัติมีน้อยเกินไปสำหรับเนื้อหาส่วนใหญ่เหมาะสม ส่วนการประเมินปัจจัยเบื้องต้นสำหรับหลักสูตรยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร อาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าเกณฑ์สัดส่วนมาตรฐานของทบวง

มหาวิทยาลัยจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ อุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ส่วน นักศึกษามีความเหมาะสม ปานกลางและการประเมินกระบวนการพบว่า กระบวนการของ หลักสูตรยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควรนักศึกษาดำเนินการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีลักษณะเป็น ผู้รับ ซักถามและแสดงความคิดเห็นน้อยกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม นักศึกษาได้ รับผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสมนักศึกษาได้รับผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนการสอนด้านพุทธินิสัยและทักษะนิสัยน้อย ส่วนการประเมินผลหน่วยกิตวิชาเอกคนตรีศึกษามีคุณสมบัติเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรค่อนข้างน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย